

Bild: Stockholms museum

PARTIERNAS BOSTADSPOLITIK för Stockholm Stad

Marknadshvra

Allmännyttan

Grönområden

Bostadsbyggande

Segregation

Ombildningar

Stadsplanering

Hyresgästföreningarna i Stockholm Stad

Enkät, Stockholm stads partier:

Från marknadshyra till hyresrätter som försvann

I mars 2022 skickade Stockholms hyresgästföreningar en enkät till alla Stockholms politiska partier. Vi ville ta reda på partiernas planer för bostadspolitiken efter valet 2022. Fokus var den bostadspolitik som kommunen har inflytande över. Alla partier svarade.

***N**io partiers utförliga svar blir mycket text men vi tror att det kan vara intressant att i sin helhet läsa vad partierna anser om till exempel allmännytta och stadsplanering.*

För att underlätta har vi gjort sidhänvisningar utifrån olika teman.

INNEHÅLL

HYROR

Om marknadshyror och differentierade hyror 3

Upprustningshyror 3

OM ALLMÄNNYTTAN 4

Allmännyttans vinster 6

Ombildningar 7

STADSPLANERING

Bostadsbyggande 9

Segregation 11

Grönområden, barnperspektiv mm 12

VAD ÄR VIKTIGT I BOSTADSPOLITIKEN 13

Åtgärder på nationell nivå (social housing mm.) 14

HYRESRÄTTER SOM FÖRSVANN 15

KOMMENTARER: Hyresgästföreningarnas program för Stockholms Stad 17

VARFÖR SKA JAG RÖSTA PÅ DITT PARTI 20

ÖVERSIKTLIGA TABELLER:

Det viktigaste i bostadspolitiken 22

Stockholms allmännytta: sammanfattning 23

BOSTADSPOLITISKA ENKÄTEN: FRÅGOR OCH SVAR

OM HYROR

Marknadshyra var i hög grad aktuell under 2021. **BEHÖVER STOCKHOLM MARKNADSHYROR?**

JA: C, L
NEJ: FI, MP, SD, KD, V, S
TVEKSAM: ---
EJ SVAR: M (SE KOMMENTAR)

MODERATERNAS Kommentar:

Moderaterna vill inte införa ett generellt system med marknadshyror. Vi förespråkar i stället att det nuvarande hyressättningsystemet förändras för att möjliggöra mer rättvisa hyror och att hyresgästernas, befintliga och framtida, faktiska värdering av boendet ges större vikt. Det är dock viktigt att sådana förändringar genomförs på ett sätt som gör att det inte får orimliga konsekvenser för de som idag bor i hyresrätt.

FEMIISTISKT INITIATIV: kommentar

Vi är emot marknadshyror och alla slags marknadshyrelignande modeller. Vi ser dem som ett verktyg för segregering, eftersom de innebär att låginkomsttagare hänvisas till vissa områden och höginkomsttagare till andra. När hyrorna höjs i så kallade attraktiva stadsdelar tvingas hyresgäster med lägre inkomst att flytta, och ersätts av andra med högre inkomster.

BEHÖVER STOCKHOLM MER DIFFERENTIERADE LÄGESHYROR?

JA: C, KD, L, M
NEJ: FI, SD, V
TVEKSAM: MP, **EJ SVAR:** S

Många hyresgäster har inte råd med de stora hyreshöjningar som blir följden av upprustningar.

ÄR DET NÅGOT DITT PARTI KAN/VILL PÅVERKA OCH I SÅ FALL HUR?

VÄNSTERPARTIET

Vi är helt emot renoveringar, som ju är ett växande problem. Folk ska inte tvingas lämna sina hem på grund av hyreshöjningar. Dels vill vi i Vänsterpartiet ge hyresgäster större möjlighet att påverka nivån på upprustningar vilket är det som framför allt påverkar hyran. Sen tycker vi också att hyresvärdarna måste bli mycket bättre på att ta hand om sina fastigheter så man inte behöver göra så stora upprustningar.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Följsamhet till bruksvärdessystemet bör råda. Särskilda granskningar bör ske för att säkerställa följsamheten.

CENTERPARTIET

Ja. Vi förespråkar dialog, inflytande och valfrihet för den enskilde hyresgästen så långt det är möjligt inför upprustningar. Viktigt är också att processerna genomsyras av förutsägbarhet och transparens inför kommande hyresnivåer. Att någon tvingas att flytta är ett misslyckande. Vi välkomnar en utveckling där hyrorna blir mer preferensbaserade där hyresgästens ställning och möjlighet till inflytande stärks, samtidigt som större variationer i hyresnivåer tillåts. Det skulle också öppna upp för ett bredare bostadsutbud, rörlighet och mer valfrihet för hyresgästerna.

KRISTDEMOKRATERNA

Kristdemokraterna i Stockholm vill stärka de kommunala bostadsbolagens hyresgästers möjlighet att påverka graden av standardhöjning i samband med upprustning. Renoveringar är dock nödvändiga för att bibehålla en god standard, säkerställa goda och trygga boendemiljöer samt spara energi och minska klimatpåverkan.

LIBERALERNA

Vi vill ge hyresgäster större möjlighet till både till- och frånval vid förändringar. Politiker ska inte in och pilla, hyresgästerna och fastighetsägarna ska gemensamt komma överens om hur renoveringar ska gå till.

MILJÖPARTIET

Ja, vi vill fortsätta stärka hyresgästinflytandet ytterligare vid renoveringar i allmännyttan.

Uppdraget om att hyresgäster ska kunna påverka nivån på renoveringen i sin lägenhet (och därmed hyran) i tre olika steg har stärkts men tillämpas fortsatt inte fullt ut. Men det finns positiva exempel, såsom kvarteret Draget vid Metargatan. Detta arbetssätt behöver bli standard vid all upprustning i allmännyttan. Vi vill även att utredningen "Stärkt ställning för hyresgäster" blir verklighet.

MODERATERNA

I Stockholms allmännyttan har vi arbetat för att flytta fokus från stora genomgripande renoveringar till att handla mer om vad som måste göras och vad som efterfrågas av hyresgästen. Det sparar såväl miljön som plånboken för de hyresgäster som får nödvändiga upprustningar, men inte mer. På så vis kan de som önskar hålla nere hyreshöjningar. Det uppskattade arbetssättet hade vi i upprustningen inom Svenska Bostäders bestånd i Järvaområdet där hyresgästerna själva fick välja nivå på renoveringen.

SOCIALDEMOKRATERNA

Bolagen bör genomföra upprustningar på ett ansvarsfullt sätt, fastighetsekonomiskt, utifrån hyresgästernas önskemål och behov och därigenom på ett sätt som undviker alltför höga hyreshöjningar.

FEMINISTISKT INITIATIV

vill att renoveringar ska ske med hyresgästerna i fokus, och att de ska vara med och bestämma nivån på standardhöjningen. Det går att påverka direkt i de allmännyttiga bolagen, och på riksnivå bör hyresgästerna en starkare ställning gentemot hyresvärdarna när det handlar om renoveringar och de hyresökningar som kan följa av dem.

Kommentarer/frågor. HYROR

OM ALLMÄNNYTTAN

Allmännyttan ska enligt lagen vara både "allmännyttig" och "affärsmässig".

VAD INNEBÄR DET FÖR DITT PARTI? GÅR DET ATT FÖRENA?

CENTERPARTIET

Ja. Kombinationen är viktig värna. Både för att allmännyttan ska främja kommunens bostadsförsörjning genom att tillgodose olika bostadsbehov men samtidigt inte snedvrider konkurrensen och därmed missgynna privata aktörer. Vi behöver fler aktörer som vill bygga och förvalta fler hyresrätter. Därtill är det viktigt att påpeka

principen om affärsmässighet finns för att möta EU:s statsstödsregler och en förutsättning för allmännyttans uppdrag att tillhandahålla hyresbostäder för alla.

FEMINISTISKT INITIATIV

Nej, det är omöjligt att förena allmännyttighet med affärsmässighet. Det gemensamma är till för att tillgodose invånarnas behov, inte för att skapa inkomster till kommunerna. Feministiskt initiativ vill att kraven på affärsmässighet ska tas bort. Lättare att åtgärda, ur en lokal synvinkel, är att vinstkraven stryks ur stadens ägardirektiv till de allmännyttiga bostadsbolagen. Allmännyttans grundläggande funktion är att säkerställa att staden kan erbjuda sina invånare bostäder, till rimlig hyra och god standard, d.v.s. uppfylla den mänskliga rättigheten att ha någonstans att bo. Staden har ett särskilt ansvar för personer och grupper med svag ställning på bostadsmarknaden, och där är Allmännyttan ett viktigt verktyg. Vi anser dock inte att Allmännyttans uppdrag ska begränsas till någon särskild grupp. Det ska finnas ett brett utbud av lägenheter för olika slags behov, för att uppfylla just den "allmänna nytta".

KRISTDEMOKRATERNA

Vinst är en förutsättning för allmännyttans långsiktiga hållbarhet och förmåga att tillhandahålla bostäder. Vidare så kan vinsten gå till sociala ändamål och till att främja integration, vilket är av godo för samhället som helhet. Allmännyttan har även, i och med sitt allmännyttiga uppdrag, ett särskilt åläggande att producera bostäder med rimliga hyror.

LIBERALERNA

Ej svar

MILJÖPARTIET

För oss i Miljöpartiet innebär detta att det allmännyttiga uppdraget går före och ska anses trumfa det senare. Inom det grönbå samarbetet har vi i Miljöpartiet kämpat för att staden ska tydliggöra detta genom att numera lyfta fram det allmännyttiga uppdraget framför det affärsmässiga i budgeten och dess formuleringar. Huvuduppdraget är att bygga och förvalta allmännyttiga bostäder för stockholmarna. Ett förtydligande av allbolagen vore dock välkommet då det pågår en ständig dragkamp mellan partierna kring vad som ska tolkas främst. Bland annat frågan kring sänkt kalkylränta vid nybyggnation har stött på patrull i.o.m de olika tolkningarna.

MODERATERNA:

Båda går utmärkt att förena då affärsmässigheten säkerställer att vi har en uthållig och långsiktig allmännytta som har muskler att bygga nya hyresrätter och underhålla befintligt bestånd idag och imorgon.

SOCIALDEMOKRATERNA

Långsiktig hållbar allmännytta ska vara just en allmän nytta och bidra till ett samhälle där alla kan finna ett prisvärt och kvalitativt boende. För att det ska vara möjligt behöver den bedrivas effektivt.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Ja. Allmännyttan ska drivas utifrån självkostnadsprincipen, samt möjliggöra ett mindre överskott som kan återinvesteras i nybyggnation och underhåll.

VÄNSTERPARTIET

Vi var emot lagen som säger att allmännyttan ska vara affärsmässig när den infördes eftersom allmännyttan inte är vilken hyresvärd som helst utan det viktigaste verktyget kommunerna har för att kunna garantera alla en bostad till en

någorlunda rimlig hyra. Även inom ramen för den nuvarande lagstiftningen går det att göra mycket, man behöver inte vinst-maximera nu heller, men då måste den politiska viljan finnas.

ALLMÄNNYTTANS EVENTUELLA VINST BÖR ANVÄNDAS TILL:

	Företrädesvis	Till mindre del	Nej inte alls	Ej svar
Hålla nere hyror	V, SD, MP	C, KD, FI, L, M		S
Upprustning	M, SD, V, MP C, KD, S	FI, L		
Nya lägenheter	V, SD, C, KD, MP, S, L, M	FI		
Till stadens kassa		C, KD, L M	V, SD, FI, MP	S

Kommentar FI: Rimliga hyror, upprustning och nybyggnation är lika viktiga delar för de allmännyttiga bolagen. Vi anser dock att vinster inte bör uppstå till att börja med utan verksamheten ska anpassas efter vilka behov det finns av låga hyror, upprustning och nybyggnation.

ALLMÄNNYTTAN SOM BOSTADSPOLITISKT VERKTYG:

VIKTIGASTE	VIKTIGT	MINDRE VIKTIGT
FI, V	C, M P, KD, SD, S, L, M	--

ALLMÄNNYTTANS ANDEL AV STOCKHOLMS BOSTÄDER HAR MINSKAT BETYDLIGT (c:a 15%).

FÖR LITEN ANDEL	LAGOM ANDEL	FÖR STOR ANDEL	'EJ SVAR
V, FI, MP, S	C, SD, L, M	--	KD

BÖR STOCKHOLMS ALLMÄNNYTTA STÄRKAS?

J A	NEJ
V, FI, MP, C, S, L, M	SD, KD,

OM JA, PÅ VILKET SÄTT?

CENTERPARTIET

Vi vill utveckla allmännyttan genom att den i högre grad bidrar till en mångfald av bostäder för alla plånböcker, motverkar segregation och främjar attraktiva boendemiljöer i hela staden.

Därtill är allmännyttan ett viktigt verktyg för att nå målet om balans med lika delar hyresrätter och bostadsrätter/äganderätter. Samtidigt som vi vill stärka allmännyttan vill vi betona att detta inte ska ske på bekostnad av privata aktörers drivkrafter att bygga Stockholm attraktivt. Viktigt att vi strävar efter en rättvis konkurrenssituation på bostadsmarknaden där vi inte slår undan benen för privata hyresvärdar som fyller en viktig funktion på bostadsmarknaden. Vårt mål är att hela Stockholm ska präglas av blandade och nya upplåtelseformer. Vi vill bland annat se att allmännyttan kan jobba smartare och mer flexibelt gällande finansiering av enskilda bostadsprojekt.

När stadsutveckling ska göras behöver vi räkna på helheten och hur vi bygger en attraktiv stad, inte att varje enskilt projekt nödvändigtvis måste ge maximalt med avkastning. Om vi bygger en attraktiv stad ökar till också marknadsvärdet. Exempelvis vill vi att allmännyttan kan oavsett privat eller allmännyttigt bolag ha minskade krav på affärsmässighet i hyreskontrakt för kommersiella lokaler i ytterstaden om så krävs för att bidra att områdets trygghet och attraktivitet kan öka genom fler näringsverksamheter i marknivå.

FEMINISTISKT INITIATIV

Till att börja med ska alla utförsäljningar och ombildningar stoppas. Allmännyttan ska ges i uppdrag att bygga mer, och billigare. Fastighetsbeståndet ska ökas i hela staden, även genom inköp av äldre fastigheter.

LIBERALERNA

Vi vill utnyttja allmännyttans möjligheter att hjälpa de som står allra längst från bostadsmarknaden. Vi går så långt att som enda parti i riksdagen föreslå behovsbostäder. Ett system för att ge de mest utsatta ett tryggt boende.

MILJÖPARTIET

Miljöpartiet anser att både volymmålen samt markanvisningarna till allmännyttan bör öka under kommande mandatperiod. De allmännyttiga bolagen är viktiga för Stockholm, och för närvarande uppför/bygger dom strax över 4000 nya lägenheter. För att inte volymerna ska gå ned kommande år behöver markanvisningarna till dem öka igen. Likaså målen.

MODERATERNA

En stark allmännytta är uthållig över konjunkturen och kan stadigt tillföra nya bostäder till beståndet samtidigt som den har kraften att underhålla befintliga bostäder. Att allmännyttans ekonomi stärks är en förutsättning för att klara båda dessa uppdrag.

SOCIALDEMOKRATERNA

vill stoppa utförsäljningar och bygga Stockholmshus med lägre hyra för att alla ska ha råd att bo i vår stad. Staden och våra allmännyttiga bolag ska både bygga nytt, rusta upp befintligt bestånd och ha rimliga hyror. Hur mycket av vinsten som ska reinvesteras respektive utbetalas till koncernen måste avgöras utifrån förutsättningarna för respektive bolag varje givet varje år.

VÄNSTERPARTIET

Bygga mer stoppa ombildningar.

OM NEJ, VARFÖR INTE?

KRISTDEMOKRATERNA

Vi anser inte att en stor eller expanderande allmännytta är ett ändamål i sig. Genom

Stockholms så kallade hyresrättspush har en satsning gjorts på att få fler privata aktörer att bygga hyresrätter, vilket vi tycker är välkommet.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Staden bör möjliggöra för attraktiva hyresfastigheter med konkurrenskraftiga hyror oavsett privat eller allmännyttigt bolag.

VAD ANSER DITT PARTI OM FÖLJANDE FÖRSLAG?

	BRA	KANSKE	Absolut INTE	EJ SVAR
Ombilda allmännytta till bostadsrätter:	M	SD, C, L KD, MP	V, FI, S	
Sälja delar av allmännyttan till privat ägare	KD	SD, C, L, M	V, FI, MP, S	
Sälja till kooperativ hyresrätt	SD, KD	C, FI, M MP, L	V	S
Köpa privata fastigheter och ombilda till allmännytta	V, FI, MP	C, S, L	SD, KD, M	

VAD KAN DITT PARTI TÄNKA SIG ATT SÄLJA/OMBILDA?

CENTERPARTIET

Centerpartiet förespråkar blandade områden med många olika upplåtelseformer. I praktiken innebär detta att vi är öppna för avyttring i stadsdelar där hyresrätten dominerar och om intresset finns hos hyresgästerna. Besluten ska komma underifrån och om inte intresset finns ska inte ombildningar påtvingas. Detta gäller främst i ytterstadsområden så som läget ser ut idag. Inte minst för att motverka segregation. Vi behöver därtill säkerställa att ny exploatering stärker utsatta områden, bygger ihop stadsdelar och blir blandade från början. I områden där hyresrätten dominerar vill vi ge möjligheten till människor att kunna köpa sin egen bostad.

FEMINISTISKT INITIATIV

Inget. Allmännyttan ska inte användas som kassako. Att sälja av fastigheter och bostads-

områden ger kortsiktiga monetära vinster men skadar bolagen och därmed stadens möjlighet att upprätthålla bostadsförsörjningsansvaret. Vid en ombildning till bostadsrätter råkar hyresgäster i kläm när de inte har råd att köpa sin lägenhet (eller för den delen inte vill byta boendeform), och de blir hyresgäster till sina egna grannar. Säljs hela fastigheter eller områden till privata bolag tappar staden kontrollen över beståndet, och hyresgästerna tillgång till det allmännyttiga bostadsbolaget kö. Till exempel. Det kan förstås finnas enstaka situationer då det kan vara motiverat att sälja en fastighet, men det är undantag.

KRISTDEMOKRATERNA

Under mandatperioden har vi varit med om att möjliggöra ombildningar i stadsdelar i ytterstaden där allmännyttan är särskilt dominerande. Därmed har fler som så önskat fått möjlighet att äga sina bostäder, samtidigt som det skapats förutsättningar för en större social blandning. När bostäder avyttras är det viktigt att det görs till långsiktiga ägare. Fastigheter som Stockholms stad inte använder eller behöver kan säljas så att resurser tillförs kärnverksamheten och stadens lånebehov minskar. Ett exempel på detta är Tensta gymnasium.

LIBERALERNA

Om det finns ett intresse från de boende ska de kunna ombilda sina lägenheter till bostadsrätter. Det är inte negativt att folk äger sitt boende, tvärtom.

MILJÖPARTIET

Vi i Miljöpartiet Stockholm kan inte tänka oss att sälja allmännyttiga bostäder till privata hyresaktörer alls och har heller inte öppnat upp för detta denna mandatperiod. Ombildningar kan fylla ett syfte för att få till ett mer blandat bestånd i ytterstaden, men för att stärka

allmännyttan framöver säger Miljöpartiet nej till ytterligare ombildningar av hyresrätter i allmännyttan kommande år.

MODERATERNA

Vi vill att stadens nämnder och bolag ska bedriva en aktiv fastighetsförvaltning. Fastigheter som inte används för den egna verksamheten eller är av långsiktig strategisk vikt för staden ska därför övervägas att avyttras. Allmännyttans uppdrag är att i första hand bygga och förvalta hyresrätter. Därför vill vi att man ser över framför allt kommersiella lokaler i stadens bestånd för avyttring om de inte är av strategisk vikt för staden. Beträffande ombildning så är det viktigt med en stad med blandade upplåtelseformer, även i delar av staden som domineras av hyresrätter. Här kan det finnas poänger att ombilda, man ska inte behöva flytta till en annan del av staden bara för att man vill äga sitt boende och påbörja en bostadskarriär.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Behöver utredas i detalj för att säkerställa att hyresgästerna vinner på ombildningarna.

VÄNSTERPARTIET

Nej, vi behöver varje hyresrätt som finns i Stockholm.

Kommentarer/frågor:
ALLMÄNNYTTAN

OM STADSPLANERING

Stadens mål 2022 är 5000 bostadsrätter och 5000 hyresrätter varav 600 allmännyttiga.

ÄR 10 000 LÄGENHETER EN RIMLIG AMBITION?

JA: C, KD, L, SD, S, V

NEJ :--

TVEKSAM: Mp, M, FI

ÄR FÖRDELNINGEN 5000 BOSTADSRÄTTER OCH 5000 HYRESRÄTTER LÄMPLIG?

JA: KD, C, MP, SD, M, S

NEJ: FI, V,

TVEKSAM: L

ÄR SEX PROCENT ALLMÄNNYTTIGA LÄGENHETER LAGOM?

JA: KD, C, L, M, SD

NEJ: FI, V, MP, S

TVEKSAM: ---

Kommentar Fi: Vårt mål för nya lägenheter är 70 000 bostäder under perioden 2019 – 2025, vilket är något högre än stadens nuvarande mål. Det viktiga är dock hur många bostäder som faktiskt byggs, och det lägre färdigställande 2020 (som är sista tillgängliga statistik) jämfört med året innan, oroar. Med tanke på att nuvarande grönblå styre röstar ned byggande av flerfamiljshus i och i anslutning till småhusområden blir oron större.

Feministiskt initiativ har ett mål på 60 procent hyresrätter i nybyggnation, på grund av den stora påverkan som ombildningar haft på hyreslägenhetsbeståndet i stort.

Vi har också satt ett mål på att allmännyttan ska bygga 2 500–3 000 lägenheter per år, för att kompensera för de utförsäljningar som har gjorts.

Allmännyttan ska enligt stadens budget bygga hyresbostäder med hyror som även unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga.

HUR KAN MAN SÄKERSTÄLLA ATT ÄVEN DE PRIVATA 4 400 LÄGENHETERNA ÄR TILLGÄNGLIGA FÖR GRUPPER MED SVAG STÄLLNING PÅ BOSTADSMARKNADEN?

CENTERPARTIET

Grunden för att lägenheter hos privata fastighetsägare ska vara tillgängliga för fler och vara billigare att hyra. Då måste fler lägenheter förmedlas genom Bostadsförmedlingen genom att uppmuntra till att de skriver in sina bestånd i bostadsförmedlingarna och samtidigt måste kostnaderna minska för nybyggnation av bostäder. Därför vill Centerpartiet att alla byggnormer ses över och att de som inte är ändamålsenliga plockas bort. Ett viktigt verktyg som staden bör använda är att ställa villkor på billigare bostäder när mark upplåts för att bygga nya bostäder. Särskilt bör en andel av alla markanvisningar till både allmännyttan och privata hyresvärdar vara öronmärkta för särskilt billigt boende och därmed upplåtas med lägre pris för byggrätterna. Stockholms stad bör samarbeta i tidigt skede med privata byggherrar som vill bidra till fler billiga bostäder.

FEMINISTISKT INITIATIV

Det verktyg som staden har är markanvisningarna, och det är ett kraftfullt verktyg om det används rätt. Man kan också tänka sig att ge de privata byggbolagen olika incitament att bygga lägenheter som även sådana grupper kan efterfråga.

KRISTDEMOKRATERNA

Kristdemokraterna i Stockholm anser att nytänkande, lägre byggkostnader och en hög bostadsbyggnadstakt krävs för att

alla stockholmare ska kunna hitta en bostad till en rimlig kostnad. Markanvisningarna behöver vara många, och för att pressa kostnader utan att kvaliteten blir lidande behöver fler arkitekt- och markanvisningstävlingar utlysas så att konkurrens uppstår. Ett sätt att förenkla byggprocesserna är seriellt byggande, som kan förkorta byggtiderna avsevärt.

LIBERALERNA

Vi vill se ett system med behovsbostäder, där även privata exploatörer ska kunna komma överens med kommuner att bygga behovsbostäder. Det ska genomföras vid markförsäljningar.

MILJÖPARTIET

För oss i Miljöpartiet har det varit viktigt att stärka det långsiktiga samarbetet med stadens privata hyresaktörer när det kommer till att avsätta lägenheter till stadens bostadsförmedling. Något som fungerat bra då antalen från dessa ökat ordentligt. Bostadsförmedlingen har även de två senaste åren slagit rekord i förmedlade hyresrätter. Vid markanvisningar till privata aktörer behöver vi även bli bättre på att ställa krav på olika former av sociala bostäder och kategoribostäder. Därtill behöver staden själva öka sitt arbete med sociala bostäder och ungdomsbostäder.

MODERATERNA

Många gånger är det så att externa aktörer bygger hyresrätter med lägre hyror än vad de kommunala bostadsbolagen gör. I stadens budget finns dock specifika direktiv om bostäder med lägre boendekostnader. Det målet har vi uppnått och det fördelas över såväl allmännyttan som externa byggaktörer.

SOCIALDEMOKRATERNA

Andelen allmännytta bör öka. Allmännyttan ska ha en produktionstakt på

mellan 1500–2000 bostäder per år för att uppnå höga ambitioner med ett omfattande bostadsbyggande.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Sänka tomträttsavgälderna i utbyte mot avtal från fastighetsägare att hålla nere hyrorna för grupper med svag ställning.

VÄNSTERPARTIET

Vi ska använda markpolitiken för att styra mot lägre hyror. Vi kan ställa krav som särskilt gynnar hyresvärdar som pressar ner hyror och som lämnar sina lägenheter till Bostadsförmedlingen, hjälper till med förturslägenheter och som sköter sin förvaltning.

Kommentarer/frågor:

NYA LÄGENHETER

HUR KAN DITT PARTI MEDVERKA TILL ATT MOTVERKA SEGREGATION, BÅDE BEFINTLIG OCH TILL EXEMPEL VID NYBYGGEN?

CENTERPARTIET

Stockholm byggs hållbart genom att blanda olika boendeformer. I vår stad ska alla få plats och människor med olika erfarenheter ska kunna träffas i sin vardag. Centerpartiet vill därför se en blandning av upplåtelseformer och bostadsstorlekar i alla bostadsområden. Att blanda

boendeformer är lika viktigt i ytterstaden som i innerstaden. Via detaljplaner och byggrätter kan staden säkerställa olika boendeformer som ger blandade områden. Staden ska aktivt överbygga segregande barriärer och bygga ihop olika stadsdelar med olika socioekonomiska grupper. Segregationen bryts också genom att ge alla barn lika chanser att klara skolan och vuxna som står utan arbete att hitta en egen försörjning. Det är därför viktigt att skolan är den bästa möjliga i områden med socioekonomiska utmaningar och att staden ska göra det möjligt att snabbt gå från utanförskap till jobb.

FEMINISTISKT INITIATIV

Som vi tidigare nämnt är marknadshyra och marknadshyrelignande system drivande i segregationen och de måste motverkas. Ombildningar måste stoppas eftersom de gör befintliga lägenheter otillgängliga för de som inte har råd att köpa sitt boende. Särskilt allvarligt är det då ombildningar sker i det äldre beståndet som generellt har rimligare hyror. Vi måste säkerställa att förtätning sker i alla slags områden, inte bara i flerbostadsområden. Även villaområden är segregerade och de behöver kompletteras med fler boendeformer.

KRISTDEMOKRATERNA

Genom en blandning av upplåtelseformer kan människor med olika bakgrunder i högre grad mötas och berika varandra och staden. Vi vill dessutom att Stockholm i högre grad byggs och binds samman, så att integrationen mellan olika områden ökar.

MILJÖPARTIET

Segregationen är en av Stockholms största utmaningar. Miljöpartiet vill bygga stadsdelar med blandade bostadstyper och ett levande näringsliv samt skapa mötesplatser

mellan och inom bostadsområden för att få stockholmare oavsett bakgrund att mötas. Det ska inte spela någon roll var du bor, din närmsta skola ska vara bra och dina livsförutsättningar ska vara samma.

LIBERALERNA

Vi ser de effekter våra felbyggda miljöprogram har för segregationen. Det behövs betydligt mer blandade områden, gärna med bostadsrätter, småhus och ägarlägenheter i våra utsatta områden.

MODERATERNA

Genom att bygga och, genom exempelvis ombildning, tillåta blandade upplåtelseformer så kan hyresrätten ligga sida vid sida med bostadsrätten. Det är ett bra sätt att motverka segregation. Idag finns områden med väldigt stor dominans av hyresrätter och de som önskar äga sitt boende och påbörja en bostadskarriär måste i många fall flytta från det område man växt upp i eller vill bo kvar i. Det är också viktigt i stadsplaneringen att sträva efter att tillskapa en sammanhängande stad där det är enkelt och naturligt att röra sig mellan olika stadsdelar samt att planera för en trygg och levande stadsmiljö.

Det övergripande målet för staden är att det i nyproduktion byggs hälften hyresrätter och hälften bostadsrätter. Staden kan också ställa krav på social hållbarhet i markanvisningsskedet.

SOCIALDEMOKRATERNA

Genom att bli genomföra översiktsplanen där vi vill bygga bort fysiska (och sociala) barriärer mellan olika stadsdelar i staden, samt genom att sträva mot 15-minutersstaden där ett fungerande lokalsamhälle finns i närområdet. En insats som då är extra viktig är att rusta upp centrum i ytterstaden.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Möjliggöra en blandning av bostadsrätter och hyresrätter. Skapa attraktiva boendemiljöer präglade av trygghet, vacker arkitektur samt levande butikslokaler på bottenplan.

VÄNSTERPARTIET

i vill blanda hyresrätter och bostadsrätter och se till att hålla hyrorna nere. Det behövs många fler hyresrätter främst i områden med mycket bostadsrätter.

Stora grönområden i Stockholms tas i anspråk för nybyggnation – ofta mot de närboendes protester.

VAD ÄR ENLIGT DITT PARTI VIKTIGT ATT TA HÄNSYN TILL VID PLANERING?

- Försämrade boendemiljöer,
- Barnperspektiv,
- Miljö
- Värdefull natur
- Idrott/rekreation

MYCKET VIKTIGT : Alla partier

MINDRE VIKTIGT: Ingen

Kommentar FI: Det gäller att hitta balansen mellan behovet av fler bostäder av god kvalitet som många har råd att bo i, med närhet till grönområden, bra miljöer för alla åldrar och miljö och klimatpåverkan. Feministiskt initiativ anser att de närboendes synpunkter alltid ska vägas in i den demokratiska processen, t.ex. genom aktiv medborgardialog och samråd.

Vi är oroade över att barnens perspektiv hamnar i skymundan när stadsplanering görs. Med alltför små förskole-och skolgårdar utan lekutrymme och att alla gröna mellanrum där man kan leka fritt, bebyggs.

De närboendes synpunkter

MYCKET VIKTIGT: FI, V, C, SD, KD, MP, S, M

MINDRE VIKTIGT: L

Kommentarer/frågor:
SEGREGATION

kommentarer/frågor:
GRÖNOMRÅDEN

VIKTIGT I BOSTADSPOLITIKEN

Grönt = det viktigaste. **Orange** = ganska viktigt. **A** = tar avstånd/ Ej viktigt

allmän bostadspolitik: Hur viktigt:									
Allas rätt till ett hem blir verklighet	Alla tycker det är mycket viktigt								
Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	X	X	X	X	X	X	X	X	X
En likvärdig bostadspolitik för olika upplåtelseformer	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Renoveringar ska inte leda till renräkningar	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Överkomliga hyror för alla	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Motverka den befintliga segregationen	Alla tycker det är mycket viktig								

syn på bostadspolitik: hur viktigt?									
Allmännyttan ska vara till för alla	X	X	A	X	X	X	X	X	X
Allmännytta är främst till för de med låga inkomster	X	A	X	X	A	X	--	A	A
Social housing kan vara nödvändigt	A	X	X	A	X	A	A	A	A
Staten ska ta större ansvar för bostadspolitik	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bostadspolitik behöver mer marknadsstyrning	X	X	X	X	X	A	A	A	A
Ökad rörlighet på bostadsmarknaden	X	X	X	X	X	X	X	X	A
Valfrihet av bostadsform	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Demokrati: Hur viktigt									
Diskutera och redovisa partiets bostadspolitik för väljare	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kompromisser om bostadspolitik	X	A	X	X	X	X	X	A	A

Grönområden, Hur viktigt?									
Exploatering av grönområden ska undvikas	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bevara lek och idrottsplatser	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Barnperspektiv	X	X	X	X	X	X	X	X	X
En stadsplanering där medborgare ges inflytande	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Fem prioriterade synpunkter av ovanstående

	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	Renoveringar ska inte leda till renräkningar	Staten ska ta större ansvar för bostadspolitik	Valfrihet av bostadsform
	En stadsplanering där medborgare ges inflytande	Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	Motverka den befintliga segregationen	Ökad rörlighet på bostadsmarknaden	Valfrihet av bostadsform
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Likvärdig bostadspolitik för olika upplåtelseformer	Motverka den befintliga segregationen	Staten ska ta större ansvar för bostadspolitik	Social housing kan vara nödvändigt
	En stadsplanering där medborgare ges inflytande	Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	bevara lek och idrottsplatser	Motverka den befintliga segregationen	Valfrihet av bostadsform
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Bevara lek och idrottsplatser	Motverka den befintliga segregationen	Staten ska ta större ansvar för bostadspolitik	Barnperspektiv
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	Barnperspektiv	Överkomlig hyra för alla	Exploatering grönområden ska undvikas
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Allmännyttan ska vara till för alla	En likvärdig bostadspolitik för olika upplåtelseformer	En stadsplanering där medborgare ges inflytande	Motverka den befintliga segregationen
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Överkomliga hyror för alla	Renoveringar ska inte leda till renräkningar	Motverka den befintliga segregationen	Allmännyttan ska vara till för alla
	Allas rätt till ett hem blir verklighet	Trygga och förutsebara villkor för hyresgäster	renoveringar ska inte leda till renräkningar	Motverka den befintliga segregationen	Bostadspolitiken behöver inte marknadstyrning

Vad anser ditt parti om följande åtgärder på nationell nivå?

	Bör införas	Tveksam	Tar avstånd	Ej svar
Statligt stöd för att bygga hyresrätter flertalet har råd med	FI, MP, V, S	C., SD,	KD, L, M	
Fonder avsatta för upprustning av hyresrätter	C, SD, V, MP, S	L, M	KD,	Fi
"Social housing"	C, L	KD, SD, MP	FI, V, S, M	
Kraftigt höjda bostadsbidrag	C, MP, V, S, M	FI, KD, SD, L		

Kommentar Fi: Fi har ingen politik som rör fonder för upprustning av hyresrätter utan talar enbart om subventioner för byggande av nya bostäder. Att fondera medel för upprustning kunde dock vara ett komplement för detta. Vi är inte emot höjda bostadsbidrag, men anser höjningar måste kombineras med en politik för lägre hyresnivåer. Bidraget får inte vara en möjlighet för hyresvärdar att ta ut högre hyror.

OM HYRESLÄGENHETER SOM FÖRSVANN

Mellan 1990 och 2015 har Stockholms allmännyttan ombildat eller sålt 50 000 lägenheter. Det skulle leda till ökad valfrihet, ett mer blandat boende, bostadskarriär, mer pengar till stadskassan.

HUR SER DITT PARTI PÅ RESULTATET AV DESSA OMBILDNINGAR?

CENTERPARTIET

Centerpartiet förespråkar blandade områden med många olika upplåtelseformer. I praktiken innebär detta att vi generellt och även nu är öppna för avyttring i stadsdelar där hyresrätten dominerar och om intresset finns hos hyresgästerna. Detta gäller främst i ytterstadsområden så som läget ser ut idag och inte minst för att motverka segregation. Besluten ska komma underifrån och om inte intresset finns ska inte ombildningar påtvingas.

Tidigare ombildningar har lett till att fler stockholmare äger sitt boende och trots detta finns det fortfarande en stor efterfrågan på bostadsrätter i staden. Vi har också dragit lärdomar av tidigare ombildningar och därför har vi under den här mandatperioden betonat vikten av att ombildningar sker på de boendes initiativ och skärpt kriterierna för att få ombilda, till exempel ett minimikrav om hur många som förbinder sig till ett köp men också oberoende observatörer vid samtliga köpestämmor.

FEMINISTISKT INITIATIV

Pengar till stadens kassa har ombildningarna kanske gett vid själva försäljningstillfällena, men det är tveksamt om staden har tjänat på dem ekonomiskt i det långa loppet. Det vore intressant att se det efterforskas.

Vad gäller bostadskarriär så har naturligtvis de av Stockholms invånare som har pengar och möjlighet att köpa sin lägenhet fått

ekonomiska fördelar av det längre fram. De fördelarna har de dock fått på bekostnad av andra invånare, som på grund av ombildningarna har saknat hyreslägenheter att efterfråga: till rimlig hyra, i rätt storlek, i önskat område eller alls.

Några invånare har fått ett de facto ekonomiskt stöd av staden medan flertalet får försöka hitta boende på en dyr marknad. Den minskade andelen hyreslägenheter är själva motsatsen till valfrihet.

Många bostadssökande finner att de inte kan välja att hyra, eftersom det inte går att få en hyreslägenhet när man behöver den. Kötiderna är för långa. Icke-valet är då att köpa sitt boende om man har råd att investera, andrahandsmarknaden om man kan betala hög hyra eller flytta från Stockholm.

KRISTDEMOKRATERNA

Genom de ombildningar som gjorts i Stockholm har staden blivit mer variationsrik och valmöjligheterna fler, samtidigt som fler fått chansen att äga sina bostäder, även i områden som tidigare helt dominerats av hyresrätter. Detta är något som vi välkomnar.

LIBERALERNA

Positivt. Att fler vill bo i bostadsrätt är inte fult, tvärtom att äga sitt boende ger frihet.

MODERATERNA

Det finns stora lärdomar att dra av tidigare ombildningar. En sådan är att nuvarande ombildningar helt sker på de boendes egna initiativ och enbart i områden som har en dominans av hyresrätter och heller inte i de centrala delarna av staden. Att fler har fått möjlighet att äga sitt boende, göra bostadskarriär och ta kontrollen över sin bostadssituation tillsammans med sina grannar är välkommet.

MILJÖPARTIET:

Vi i Miljöpartiet Stockholm kan inte tänka oss att sälja allmännyttiga bostäder till

privata hyresaktörer alls och har heller inte öppnat upp för detta denna mandatperiod. Ombildningar kan fylla ett syfte för att få till ett mer blandat bestånd i ytterstaden, men för att stärka allmännyttan framöver säger Miljöpartiet nej till ytterligare ombildningar av hyresrätter i allmännyttan kommande år.

SOCIALDEMOKRATERNA

Katastrofala. Ledde till kraftigt ökad segregation.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Detta har skapat fastighetsvärden hos privatpersoner som har deltagit i ombildningen. Däremot har det även lett till utlåningseffekter av unga, och nyinflyttade stockholmare som ska ta sig in på bostadsmarknaden.

VÄNSTERPARTIET

Ombildningarna är en katastrof för Stockholms bostadsmarknad. När befintliga hyreshus ombildas så är det oftast äldre hus med förhållandevis låg hyra, det är en förlust som vi aldrig kan bygga i kapp. Den blågröna majoriteten i Stockholm har förvärrat bostadssituationen genom sin ombildnings- och utförsäljningspolitik.

15 000 privata lägenheter försvunnit från Stockholms bostadsmarknad de senaste åren genom s k "hotellifiering". Fastighetsägare kunnat ombilda hela våningsplan till s k hotellägenheter.

HUR VILL DITT PARTI KOMMA TILL RÄTTA MED DETTA PROBLEM?

CENTERPARTIET

Förutom fler billiga bostäder som sänker tröskeln in på Stockholms bostadsmarknad finns det också ett stort behov av att tillgängliggöra fler bostäder och göra det möjligt för människor att lättare byta boende om deras bostadsbehov ändras. Stockholm

behöver alltså inte bara fler bostäder i olika prisnivåer, det behövs också finnas bostäder för de som snabbt behöver en bostad men kanske under en mer begränsad tid. I en dynamisk storstadsregion behöver det finnas en kombination av långsiktiga och kortsiktiga boenden och där kan hotellägenheter vara en del.

FEMINISTISKT INITIATIV

Eftersom det är Hyresnämnden som avgör om s.k. blockuthyrningar får göras bör de vara än mer restriktiva med att tillåta dem. För att komma åt de uthyrningar som görs otillåtet behöver tillsynen bli betydligt bättre, och man måste arbeta betydligt mer uppsökande och proaktivt än i dag.

KRISTDEMOKRATERNA

"Hotellifiering" är en fråga som är svår att komma åt på kommunal nivå och ingenting som Kristdemokraterna i Stockholm har diskuterat

LIBERALERNA

Vi måste få upp byggandet i Stockholm. Den enorma bostadsbristen löses inte genom att angripa hotell, den löses genom förenklade byggregler och snabbare planprocesser

MILJÖPARTIET

Blockuthyrning är idag mycket riktigt ett olyckligt sätt att kringgå normal uthyrning. Detta är en utveckling som vi inte vill se i Stockholm och behöver bromsa. Detta slår även mot kvarvarande hyresgäster som bit för bit ofrivilligt tvingas ut av fastighetsägaren. Ska man hyra ut för kortare eller längre tid får man öppna hotell eller longstay hostel. Vi vill få till en förändring här. Vi har inte fått återkoppling än från MP riks hur planen mer specifikt ser ut för detta från dem, så ev. kommer vi att behöva komplettera svaret på denna fråga något i efterhand.

MODERATERNA

Man får givetvis inte driva hotell om inte staden tillåter det. Om man gör det ändå så kommer staden med ett pengavite. Det ska vara glasklart. Om man omvandlar till hotell utan tillstånd så får man åtgärda det.

SOCIALDEMOKRATERNA

Behövs lagändringar.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Tydliga politiska krav på hur området ska utvecklas och bebyggas. Samt striktare bygglovs-handläggningar. Minska utförsäljningen av mark, och säkerställ att mark enbart förmedlas som tomträtter.

VÄNSTERPARTIET

Att inte ge oseriösa hyresvärdar som agerar så här några markanvisningar och skärpa kontrollen av dem. Vi ska även se till att riskkapitalbolag som genomför ytliga renoveringar för att kunna höja hyrorna inte får möjlighet att expandera i vår stad.

**kommentarer/frågor: HYRESLÄG-
HETER SOM FÖRSVANN**

QR-kod till
programmet

BOSTADSPOLITISKT PROGRAM

Följ länk till Hyresgästföreningarnas Bostadspolitiska program för Stockholms Stad.

VAR DET NÅGOT I PROGRAMMETS 10 PUNKTER DU SÄRSKILT HÅLLER MED OM OCH KAN ANVÄNDA I DITT PARTI?

CENTERPARTIET

Framför allt förslagen som berör hur vi får fler bostäder som folk har råd med, dvs. överkomliga hyror. Avgörande frågor för Stockholms utveckling och fortsatta välstånd. När stora och breda yrkesgrupper inte har råd att bo i Stockholm har vi ett stort problem. På kommunal nivå behöver vi ställa krav på att det byggs mer blandat, exempelvis även billigare bostäder när kommunens mark upplåts. Markanvisningarna kan i högre grad utnyttjas genom att ställa krav på allmännyttan och privata aktörer att örönmärka för särskilt billigt boende samt att dessa bostäder integreras med andra former av bebyggelse för att motverka segregation. Men det kommer inte att räcka. Sverige behöver framför allt en ny nationell bostadspolitik i form av reformer som uppmuntrar till mer rörlighet, bättre utnyttjande av befintliga bostäder och en ny sammanhållen skattepolitik för hela bostadssektorn där hyresrätten görs mer attraktiv både för hyresgäster och hyresvärdar. Vi instämmer också tillfullo i att alla kommuner i Stockholmsregionen behöver ta ett större gemensamt ansvar för bostadsförsörjningen. Där behöver en förbättring ske.

FEMIISTISKT INITIATIV

Vår politik ligger mycket nära ert bostadspolitiska program, så det är lite svårt att plocka ut något specifikt. Något som jag blev uppmärksam på när jag läste var The Shift, som vi behöver lyfta i Stockholms stad.

På nationell nivå kan vi utvidga vår politik kring trygga boendevillkor, där det finns mycket att göra för att förbättra hyresgästernas villkor.

KRISTDEMOKRATERNA

Kristdemokraterna i Stockholm håller särskilt med om att staden ska ta ett tydligt ansvar för en trygg bostadsförsörjning för människor i olika slags svårigheter, liksom om behovet av arbetsformer för stadsplanering där medborgare involveras.

LIBERALERNA

Vi tycker det är fantastiskt att ni också ser de negativa följderna av trångboddheten. Där är vi helt eniga.

MILJÖPARTIET.

Ja punkterna En social bostadspolitik i Stockholms stads, markpolitik och hållbar utveckling. samt barns boendemiljöer är alla extra viktiga för oss. Vi är beredda att se över möjligheten att ansluta till the Shift.

MODERATERNA: ej svar

SOCIALDEMOKRATERNA

Kommuner i länet måste bidra till bostadsförsörjningen, många moderatledda kommuner tar idag inget eller helt otillräckligt bostadsförsörjningsansvar. Statligt investeringsstöd, aktiv allmännytta och aktiv markpolitik är viktigt. Nej till marknadshyror. Öka bostadsbyggande med rimliga hyror, en stark bostadsförmedling, verka för rimliga inkomstkrav, privata fastighetsägare ska lämna bostäderna till bostadskön,

valmöjligheter vid upprusning, bygga blandat m.m.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Vikten av bättre dialog med medborgare för att undvika förtätning av grönytor med höga naturvärden, samt driva omvända planprocesser.

VÄNSTERPARTIET

Vänsterpartiets bostadspolitik är en politik för allas rätt till bostads. Vi vill stärka allmännyttan, hålla hyresnivåerna på rimlig nivå och öka hyresgästernas inflytande. Vi säger "nej" till marknadshyror och utförsäljning av det gemensamma bostadsbeståndet.

VAR DET NÅGOT I PROGRAMMETS 10 PUNKTER SOM DU INTE HÅLLER MED OM?

CENTERPARTIET

Det generella motståndet mot marknadslösningar och "social housing" samt utökade statliga investeringsstöd. Om vi ska komma till rätta med bostadspolitiken tror vi att nya lösningar behöver diskuteras om vi ska komma till ett framtidigt välbehövligt helhetsgrepp. Låsta positioner, särintressen och mer av samma kommer inte på allvar att åstadkomma det vi vill, att sänka trösklarna för grupper som står utanför bostadsmarknaden samt få fram bostäder med överkomliga hyror. Detta kommer att kräva både reformer som skapar mer rörlighet genom marknadslösningar men även reformer som kommer till rätta med skevheter mellan hyrt och ägt boende. Exempelvis instämmer vi med HGF att hyresrätterna i nyproduktion har blivit mycket dyra, men i det befintliga beståndet är det faktiskt snarare tvärtom. Den stora diskrepansen mellan bruksvärde och marknadsvärde i befintligt bestånd skapar köer, försämrar rörligheten och stänger ute breda grupper som varken har kötid eller pengar att köpa.

Därtill ser vi ett behov av att våga diskutera begreppet "social housing". Ett begrepp som väcker känslor både till höger och vänster och som förknippas med en modell som främst finns i Storbritannien och USA där billiga bostäder byggts för specifika grupper i särskilda områden vilket bland annat resulterat i segregation och kriminalitet. Men det finns betydligt fler social housing modeller om vi blickar ut över andra europeiska bostadsmodeller. Att helt avvisa en svensk variant av social housing tror vi inte för oss framåt med tanke på de allvarliga problem dagens svenska bostadsmodell uppvisar. Det ligger ett tungt ansvar på politiken att ändra på det faktum att bostadsmarknaden utestänger stora grupper som inte har råd att bo Stockholm. Vi tror inte att lösningarna finns i att blicka tillbaka i hur svensk bostadspolitik formades under en svunnen tid från 1930-talet och framåt. Vi kan konstatera att Sverige är i princip det enda EU-land som inte bygger bostäder för resurssvaga hushåll. Vi menar att det finns mycket att lära av andra europeiska bostadsmodeller som fångar bredare grupper. Inte minst i lösningar som i första hand riktar in sig på bostadskonsumenternas behov, inte stöd och subventioner till byggbolagen som varit och är den svenska traditionen. En tradition som vi starkt ifrågasätter. Offentliga stöd bör i första hand komma bostadskonsumenter till del, inte till byggbolagen som bidrar kortsiktighet och högre vinstmarginaler, knappast billigare bostäder.

FEMINISTISKT INITIATIV

Nej, inte någonting.

LIBERALERNA

NI SKRIVER ATT ANDELEN HYRESRÄTTER SKA STIGA. DET ÄR INTE SÅ VIKTIGT FÖR OSS, DET VIKTIGA ÄR ATT VI FÅR ETT HÖGT BYGGANDE I ALLA BOENDEFORMER

KRISTDEMOKRATERNA

Det finns en stark tro på det offentliga förmåga i programmet. Kristdemokraterna i Stockholm menar att det offentliga spelar en viktig roll, men att det behövs ett bredare angreppssätt, med en betydligt större öppenhet för den privata sektorn och människors rätt till självbestämmande och frihet.

MILJÖPARTIET

I stort håller vi i Miljöpartiet med om alla punkterna. Vad gäller frågan om huruvida hela vinsten ska stanna i bostadsbolagen vill vi dock se på staden som en helhet med alla dess åtaganden och prioriteringar. Vi anser såklart att den allra största delen av vinsten ska stanna kvar/återinvesteras i bostadsbolagen, men vi tycker även att det är rimligt att vissa delar till och från (beroende på hur behoven skiftar) kan användas för exempelvis skola, äldreomsorg och miljö- och klimatarbete.

MODERATERNA: Ej svar

SOCIALDEMOKRATERNA: Ej svar

SVERIGEDEMOKRATERNA

DEN NEGATIVA INSTÄLLNINGEN TILL OMBILDNINGAR.

VÄNSTERPARTIET

Vi håller med om det mesta.

Kommentarer/frågor: Hyresgästföreningarnas PROGRAM

SISTA FRÅGAN: KANSKE DEN VIKTIGASTE:

VARFÖR SKA JAG SOM HYRESGÄST RÖSTA PÅ DITT PARTI?

CENTERPARTIET

För att vi ser hyresrätten som en livsviktig upplåtelseform för Stockholms framtid. Alla varken vill eller kan köpa en bostad och då måste hyresrätter finnas tillgängliga. Vi vill stärka villkoren för hyresrätten som upplåtelseform. Bostadspolitikens största problem har länge varit de låsta positionerna och starka särintressen där helheten blivit lidande. I synnerhet har hyresmarknaden drabbats vilket inneburit en skenande andrahandsmarknad med många dyra och otrygga boendeförhållanden. I praktiken har det inneburit en värdeöverföring från de med en otrygg boendesituation till de med en stabil sådan. Sverige behöver en ny nationell bostadspolitik i form av reformer som gynnar resurssvaga hushåll, uppmuntrar till mer rörlighet, bättre utnyttjande av befintliga bostäder och en ny sammanhållen skattepolitik för hela bostadssektorn där hyrt boende inte missgynnas. Vi behöver inte fler stöd till bostadsbolagen som bygger. Här måste staten ta på sig ledarskapströjan och visa vägen samtidigt som lösningarna kommer att kräva kompromisser från alla parter. Svensk bostadspolitik har under de senaste decennierna utretts på längden och tvären, nu behöver vi handling, ledarskap och politiskt mod.

FEMINISTISKT INITIATIV

Feministiskt initiativ ser hyresrätten som en av välfärdssamhällets viktigaste och mest demokratiska boendeformer, eftersom den ger många möjlighet till boende. Vi vill utveckla och förstärka allmännyttan, som är ett viktigt verktyg för att staden ska kunna erbjuda alla invånare någonstans att

bo. Därför ska allmännyttan inte heller utsettas för krav på vinst. Vi vill omedelbart sätta stopp för försäljning och ombildning av allmännyttan. Människors hem ska inte användas för att vare sig fylla stadens kassor eller skapa ekonomiskt värde för enskilda hyresgäster.

Vi säger nej till marknadshyror eftersom det är ett verktyg för att segregering. Både allmännyttiga och privata hyresrätter ska finnas överallt i staden och erbjuda människor med olika behov och ekonomiska förutsättningar ett boende.

Vi vill se ett jämlikt och jämställt boende, där hyresrätten hålls lika högt som andra bostadsformer och hyresgästernas rättigheter stärks.

KRISTDEMOKRATERNA

Kristdemokraterna i Stockholm månar om trygga, välordnade och attraktiva boendemiljöer över hela staden. Vi vill öka ansträngningarna för att komma till rätta med oriktiga hyresförhållanden, olaglig andrahandsuthyrning och bostadsbedrägerier. Vi strävar efter att många fler nya bostäder ska byggas, såväl hyresrätter som bostadsrätter, inte minst så att det växande behovet av bostäder för äldre kan mötas. Vi vill att alla stockholmare ska kunna hitta en bostad till en rimlig kostnad, vilket kräver nytänkande, lägre byggkostnader och en hög bostadsbyggnadstakt.

MILJÖPARTIET

Alla har rätt till en bostad. Miljöpartiet vill bygga fler bostäder som alla, oavsett ekonomiska eller sociala resurser har råd och möjlighet att bo i. Stadens miljö med natur, kulturvärden och närhet till vatten ska stärkas och göras tillgängliga. Stockholm ska kunna erbjuda en mångfald av bostäder, allmänna platser, grönska och arbetsplatser. Vi vill se fler kooperativa hyresrätter samt möjligheter till ex. kompis kontrakt för alla åldrar. Det vill säga underlätta för att fler kan stå på

hyreskontraktet. Vi vill att det byggs hyresrätter i de områden som i dag domineras av bostadsrätter och tvärtom. Vi vill arbeta med det statliga investeringsstödet samt sänka kalkylräntan vid nyproduktion för att få till fler billiga lägenheter. Vi vill nyttja redan exploaterade områden med dess infrastruktur bättre genom att bland annat utveckla koncept för varsam förtätning i småhusområden. Miljöpartiet vill att Stockholm ska bli en världsledande stad vad gäller framsynt, demokratisk och hållbar stadsplanering. En stad med fortsatt mycket grönska och vattenkontakt. Det som byggs, ska byggas yteffektivt, kollektivtrafiknära och klimatsmart samt med blandade uttryck och boendeformer. Det som är byggt ska förvaltas med omsorg och då förnyelse behövs ska sådan ske med kvalitet och kunskap som ledord.

LIBERALERNA

Vår politik kommer avsluta den "one size fits all" politiken som härskat. Vi är alla olika med egna boendedrömmar. Dagens låga byggande och stelbenta boendeformer tillåter i praktiken endast två sorters boende – den kommunala hyresrätten och den privata bostadsrätten. Vi vill se en större mångfald med hyrköpslägenheter, kooperativa hyresrätter, bostadsrätter i utsatta områden och studentlägenheter.

MODRATERNA

Moderaterna står upp för att hyresrätten är en mycket viktig upplåtelseform som verkligen behövs i Stockholm. Vi har höga mål för fler hyresrätter och bara under 2021 anvisade vi mark för 5 271 nya hyresrätter. Av samtliga bostäder som byggdes förra året var över 73 procent hyresrätter. Vi har också startat en hyresrättspush som hittills gett en ökning på 61 procent för hyresrättsprojekt. Med Moderaterna blir det helt enkelt fler hyresrätter till dagens och framtidens stockholmare.

SOCIALDEMOKRATERNA

Vi har tidigare visat att det går att bygga – särskilt fler hyresrätter genom en stärkt allmännytta. Vi vill satsa på att bygga samman Stockholm och satsa på bostäder som stockholmare har råd med.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Vi strävar efter ett större medborgarinflytande, vilket ger alla möjlighet att vara med och utforma sitt närområde. Detta inkluderar rätten till att göra sin röst hörd för att undvika förtätning av grönytor. Därtill vill vi stärka tryggheten lokalt.

VÄNSTERPARTIET

Vänsterpartiet står alltid på hyresgästernas sida. Vi vill att ombildningar och utförsäljningar stoppas och att staden åter tar kontroll över bostadsmarknaden och bygger många fler hyresrätter. Alla, oavsett storlek på plånbok ska ha möjlighet att bo i Stockholm. Vi är det parti som kommer se till att det blir fler hyresrätter med hyror som vanligt folk har råd med.

Kommentarer/frågor.

VARFÖR RÖSTA PÅ VÅRT PARTI??

STOCKHOLMS ALLMÄNNYTTA – vad säger Stockholmspartierna

SKA STÄRKAS:		ANDEL:	BETYDELSE:	HUR SER DITT PÅ PARTI PÅ FÖLJANDE:			
Nej ●	I så fall hur	för liten ●	viktigast ●	OMBILDA TILL BOSTADS-RÄTT	SÄLJA TILL PRIVAT-VÄRD	SÄLJA TILL KOOPERATIV	KÖPA PRIVAT TILL ALLMÄNNYTTA
ja ●		lagom ●	viktigt ●				
	● Bidra till lägenheter för alla plånböcker.	●	●	Kanske	Kanske	Kanske	Kanske
	● Genom behovsbostäder	●	●	Kanske	Kanske	Kanske	Kanske
	● Stärka allmännyttans ekonomi för nybyggnation/underhåll	●	●	Bra	Kanske	Kanske	Absolut inte
	● Nej, välkommet med fler privata aktörer	●	●	Kanske	Bra	Bra	Absolut inte
	● Nej, möjliggöra konkurrenskraftiga hyror oavsett privat eller allmännytta	●	●	Kanske	Kanske	Bra	Absolut inte
	● Bygga mer allmännytta	●	●	Kanske	Absolut inte	Kanske	Bra
	● Bygga stockholmshus med lägre hyra.	●	●	Absolut inte	Absolut inte	Ej svar	Kanske
	● Bygga mer/billigare, Köpa äldre fastigheter, sluta ombilda	●	●	Absolut inte	Absolut inte	Kanske	Bra
	● Sluta ombilda. Bygga mer	●	●	Absolut inte	Absolut inte	Absolut inte	Bra

Kommentarer/ Frågor att ställa till politiker

INFÖR VALET I SEPTEMBER

I enkäten besvarar partierna våra frågor om bostadspolitik. Vi återger deras svar i sin helhet utan att kommentera svaren. På den här sidan lyfter vi fram förslag som är särskilt viktiga hyresgästfrågor inför det kommande valet.

Nationellt

- Fler hyresrätter med överkomlig hyra och med investeringsstöd.
- Hållbara renoveringar – Nej till renoveringar.
- Rättvisa villkor mellan ägt och hyrt.
- Kommunala bostadsbolag (Allmännyttan) i alla kommuner.

Stockholms stad

- ♦ Bygg mer allmännyttan. Inga ombildningar eller utförsäljningar,
- ♦ En stadsplanering som ger medborgare inflytande och värnar stadens parker och grönområden.
- ♦ Anslut Stockholm till The Shift – för allas rätt till en god bostad.

Alla krafter behöver samlas för en rättvis bostadspolitik som inte ökar klyftor och segregation. Människors behov av bostad ska avgöra vad som byggs - inte stadens maximerade vinst.

- För framtiden, klimatet, vår miljö och våra barn!

HYRESGÄSTFÖRENINGARNA I STOCKHOLM STAD

Järva	Bromma-Ekerö
Hässelby/Vällingby	Kungsholmen
Norrholm	Östermalm
Södermalm	Sydost
Brännkyrka/Hägersten	Skärholmen

Har tillsammans ungefär 70 000 medlemmar